

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Fizičkogeografske osnove turizma

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:**3. Ciklus studija:**

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

7

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Nema

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti studijskog programa Turizmologija

8. Trajanje / semestar: 1 2**9. Sedmični broj kontakt sati:**

9.1. Predavanja:

3

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

1

10. Fakultet:

Prirodno-matematički fakultet

11. Odsjek / Studijski program:

Geografija/Turizmologija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Sabahudin Smajić, vanredni profesor

13. E-mail nastavnika:

sabahudin.smajic@untz.ba

14. Web stranica:

<http://www.pmf.untz.ba/>

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- shvatiti turistički značaj prirodnih objekata, pojava i procesa;
- upoznati osnovne fizičkogeografske resurse i njihov značaj za razvoj turizma određenog područja;
- sagledati fizičkogeografske turističke atrakcije kao temeljne turističke resurse;
- razviti svijest o uticaju fizičkogeografskih faktora na turizam i turističku djelatnost;
- sagledati interakcije između reljefa, klime, hidrografije, vegetacije i turističke djelatnosti;
- analizirati fizičke turističke resurse (geomorfološki, klimatski, hidrografski, biogeografski i prirodni pejzaži).
- ukazati na mogućnost valorizacije pojedinih fizičkogeografskih faktora u turizmu, te na geokološke posljedice razvoja turističke djelatnosti.

16. Ishodi učenja:

Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti će:

- analizirati i vrednovati elemente fizičkogeografske osnove (reljef, klima, vode, tlo, biljni i životinjski svijet);
- razumjeti i analizirati fizičkogeografske turističke atrakcije kao temeljne turističke resurse;
- razmatrati, proučavati i vrednovati fizičkogeografske elemente kroz sadržaje, procese, veze, odnose i modele s heterogenim sistemom turizma u geografskom prostoru;
- proučavati, analizirati i vrednovati prirodne turističke resurse (geomorfološki, klimatski, hidrografski, biogeografski i prirodni pejzaži) datog područja;
- analizom fizičkogeografskih odlika ocjenjivati prirodne vrijednosti i utvrđivati turistički potencijal i specifičnosti područja za razvoj turizma;
- objektivno vrednovati fizičke turističke potencijale datog geografskog područja.
- vrednovati značaj pojedinih fizičkih turističkih resursa za razvoj turizma i turističke djelatnosti određenog geografskog područja.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

1. Uvodna razmatranja: teorijsko-metodološki okvir proučavanja, organizacija nastave, osnovna literatura, sistem bodovanja predviđenih aktivnosti i dr.
2. Elementi fizičkogeografske osnove u geografskom prostoru. Resursi turizma i prirodne turističke atrakcije.
3. Reljef kao faktor turizma. Turistička atraktivnost i značaj reljefa. Geomorfološki turistički resursi: Planine i planinski vijenci, Vulkani, Klisure i kanjoni, Obale, Ostrva, Plaže, Pećine i špilje kao turistički resursi.
4. Klima kao faktor turizma. Klimatski turistički resursi. Uticaj klimatskih elemenata na turizam: Sunčeva radijacija, Insolacija, Temperatura zraka, Zračni pritisak, Vjetar, Evaporacija, Vlažnost zraka, Oblačnost, Padavine. Klasifikacija klima. Uticaj primorske i planinske klime na turistička kretanja. Klimatske promjene i turizam.
5. Voda kao faktor turizma. Osobine i turistički značaj podzemne, riječne, jezerske i morske vode. Hidrografski turistički resursi: Okeani, Mora, Jezera, Rijeke, Termomineralni izvori, Vlažna staništa i Lednici kao turistički resursi.
6. Živi svijet kao faktor turizma. Biogeografske oblasti. Biogeografski turistički resursi: Flora i fauna kao turistički resursi.
7. Prirodni pejzaži u turizmu. Nacionalni parkovi kao turistički resursi.

18. Metode učenja:

Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje.

Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logički, društveni i samostalni.

U cilju efikasnog izvođenja nastave, postizanja ishoda učenja i kompetencija studenata, planirane su sljedeće metode uspješnog učenja: Metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije i ilustracije, metoda razgovora u obliku pitanja i odgovora ili u obliku rasprave, tekstualna metoda i metoda praktičnog rada.

Predavanja se uglavnom izvode frontalnim oblikom rada uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja, uz aktivno učešće i diskusije studenata.

Auditorne i praktične vježbe uključuju: frontalni rad, rad u grupama i parovima, individualni rad, te rad na terenu. Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.

19. Objašnjenje o provjeri znanja:

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova (Odjeljak 20.)

Za prisustvo na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Maksimalan broj od 5 bodova dobivaju studenti koji nisu ili su jednom izostali, 4 boda dobivaju studenti koji su izostali 2 puta, 3 boda studenti koji su izostali 3 puta, a studenti koji su izostali više od tri puta ostvaruju 0 bodova.

Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Aktivnost studenta se vrednuje njegovim angažmanom u nastavnom procesu (predavanjima i vježbama).

Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu test (prvi parcijalni/međuispit) koji obuhvata do tada obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od pitanja i zadataka višestrukog izbora, jednostavnog prisjećanja ili esejskih pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Na kraju semestra studenti pismeno polažu test (drugi parcijalni/ međuispit) koji obuhvata obrađeni nastavni sadržaj sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od istog tipa pitanja i zadataka kao i prvi parcijalni ispit. Odgovori se boduju na identičan način kao na prvom parcijalnom ispitu. Student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime se postiže ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit.

U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja nastavnog predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno, najkasnije, u posljednjoj - 15 sedmici predavanja. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova.

Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na pet izvučenih pitanja iz programa nastavnog predmeta obrađenog na predavanjima i vježbama. Ovom provjerom znanja student može maksimalno ostvariti 50 bodova. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student natpolovično odgovori na sva postavljena pitanja. Način polaganja popravnog i dodatnog popravnog ispita identičan je načinu polaganja završnog ispita. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 boda.

20. Težinski faktor provjere:

Ocjena na ispitu sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali:

Kriterij	Broj bodova	Osvojen broj bodova	Ocjena	ECTS ocjena
Urednost pohađanja nastave	0-5	< 54	5	F
Aktivnost na nastavi	0-5	54 - 64	6	E
Testovi tokom nastave	0-30	65 - 74	7	D
Seminarski rad	0-10	75 - 84	8	C
Završni ispit	25-50	85 - 94	9	B
Ukupno	25-100	95 - 100	10	A

21. Osnovna literatura:

- Kadušić, A., Smajić, S., Mešanović, Dž. (2018). Turistička geografija: fizičkogeografske i društvenogeografske osnove turizma. Tuzla: Off-set & Geografsko društvo TK. str. 287.
- Vojnović, N. (2017): Prirodna osnova i turizam. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile (<http://www.unipu.hr>).
- Strahler, A. (2011): Introducing Physical Geography, 5th Edition, JW & Sons, Inc., Boston Univer.
- Becken, S. (2010): The importance of climate and weather for tourism, Land environment and people (LEaP)
- Scott, D., Lemieux, C. (2009): Weather and Climate Information for Tourism, WMO and UNWTO.
- Stanković, S. (2008): Turistička geografija. Beograd: Zavod za udžbenike.
- Scott, D., Gössling, S., C.R. de Freitas (2007): Climate preferences for tourism: an exploratory tri-nation comparison, Development in Tourism Climatology, Commission on Climate, Tourism and Recreation, IS of Biometeorology, Freiburg
- Gomez Martin, B. (2005): Weather, Climate and Tourism - A Geographical Perspective, Annals of Tourism Research. Vol. 32 (30): 571-591.

22. Internet web reference:

- <http://fhmzbih.gov.ba/>
- https://www.wmo.int/pages/index_en.html
- <http://www.worldweather.org/en/home.html>
- http://www.dwd.de/DE/Home/home_node.html
- <http://geografija.ba/geografija/>
- World Tourism Organisation - UNWTO. www.e-unwto.org
- World Travel and Tourism Council - WTTC. www.wttc.org

23. U primjeni od akademske godine:

2022/2023

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV:

27.09.2022